

Pismo Colombu

Cetrty mesec že mineva, odkar so 3. decembra lani poslali pismo predsedniku vlade Colombu predstavniki vseh Slovencev v Italiji, v katerem so izrazili svoje zahteve in svoja pričakovanja glede ureditve položaja pripadnikov naše narodnostne skupnosti v Italiji.

In vendar od takrat, pa vse do danes, podpisniki pisma našemu predsedniku vlade niso prejeli niti navadnega obvestila, da je pismo prišlo naslovljencu v roke. To je vsekakor sila nevljudno, da ne rečemo celo nekulturno in to za najvišje predstavnike prav tiste dežele, ki je menda tako ponosna na svojo kulturno in civilizacijsko preteklost in sedanjost.

Zato ni nič čudnega, če so se pred kratkim v Goriči ponovno sestali podpisniki pisma Colombu in ugotovili povsem pravilno, da takšno ravnanje z njihovim pismom kaže na popolno pomanjkanje razumevanja najvišjih italijanskih oblasti za življenjska vprašanja slovenske narodnostne manjšine v Italiji.

Podpisniki pisma so zato upravičeno sklenili, da bodo še z večjo odločnostjo nadaljevali prizadevanja, da bi ta politična akcija vseh Slovencev pri nas dosegla svoj namen, to je, pogovoriti se z najvišjimi predstavniki izvršne oblasti, kako urediti naš pravni položaj ter s tem odpraviti krivice, ki se še vedno dogajajo po več kot 25 letih, odkar je bil tudi z našo pomočjo zrušen fašistični režim v Italiji.

Omenjeno pismo pa je še posebej važno za nas, beneške Slovence, ki ne uživamo, za razliko od tržaških in goriških Slovencev, sploh nobenih nacionalnih pravic. V tem smislu pozdravljamo vztrajnost in odločnost podpisnikov pisma Colombu, med njimi so tudi naši predstavniki, da dosežejo ne samo uradnega sprejetja tega dokumenta pri predsedstvu vlade, temveč tudi to, da bo predsednik Colomb osebno sprejel našo delegacijo in se tako neposredno in iz prve roke seznanil z vsemi problemi naše nacionalne skupnosti v Italiji.

V nekem smislu nam je čakanja dovolj. Dovolj čakanja, da v Rimu sploh potrdijo sprejem tega pisma, kot čakanja na uresničevanje vseh obljub in lepih deklaracij, ki smo jih v nekem smislu že sili. Kajti spoznali smo, da nam ne bo prav nič podarjenega in da si bomo morali vse sami priboriti. In akcija s pismom predsedniku Colombu vsekakor sodi tudi v naša prizadevanja in borbo za uveljavitev pravic, ki nam pripadajo.

SEJA DEŽELNE KONZULTE ZA EMIGRACIJO

Za podporo pri gradnji stanovanj in šolanju otrok emigrantov

Že v prvem letošnjem polletju bodo uporabili razpoložljivo vsoto 75 milijonov lir za podporo emigrantom, ki se vračajo domov - Določena vsota ja še zdaleka premajhna, da bi je bili deležni vsi povratniki

Pred kratkim je bila v Trstu druga seja konzulte za izseljenstvo. Na seji so precej govorili o nujnih spremembah deželnega zakona šte. 24. iz leta 1970. ter o spremembah praktičnega izvajanja tega zakona. Izseljenci se namreč za ta zakon precej zanimajo in so zlasti v prvih treh letošnjih mesecih vložili 157 prošenj (v lanskem drugem polletju le 44) za razne podpore v višini skoraj 39 milijonov lir. Prošnja je precej in predvidevajo, da bodo razpoložljivo letno vsoto 75 milijonov lir porabili že v prvem polletju. Zaradi tega je deželni odbornik Stopper, ki je tudi predsednik konzulte, dejal, da bo predlagal zvišanje denarne dotacije,

ko bodo v deželnem odboru govorili o spremembah letošnjega deželnega proračuna. Izseljenci se vračajo domov. Omenjeni deželni zakon predvideva tudi podpore za gradnjo ali popravilo stanovanjskih hiš. V prvem trimesečju so zainteresirani vložili 26 prošenj (izmed teh tri v goriški pokrajini). Zgradili naj bi stavbe v vrednosti 226.000.000 lir, dežela pa bo v dvajsetletnih obrokih prispevala polovično vsoto.

Na seji konzulte so govorili tudi o podporah učencem in študentom in so tudi predlagali naj bi denarne podpore, ki jih zdaj dajejo srednješolcem in študentom, ki se vračajo iz emigracije, daja-

li tudi osnovnošolskim otrokom z območja naše dežele in dijakom v nižjih srednjih šolah, kar je konzulta sprejela. Zastopnik goriške pokrajine Marko Waltritsch pa je predlagal, da bi šolski zavodi na deželnem območju sprejemali otroke izseljencev in da bi deželna uprava dala tem zavodom posebno podporo. Tudi njegov predlog so sprejeli. Med razpravo o podporah za stanovanjsko gradnjo pa je Waltritsch še predlagal, da bi v naseljih ljudskih stanovanj, določili določen odstotek v prednostno podelitev izseljencem, ki jih gradijo z deželno pomočjo, ki se želijo iz tujine vrniti domov.

Znameniti grad - muzej v Vidmu, prestolici Furlanije

Naša dežela bo povezana z zračno progo z Jugoslavijo

S 15. majem bosta Trst in Zagreb povezana z redno zračno progo. Podpredsednik hrvaške gospodarske zbornice Mirko Basič in predsednik zveze zbornic Furlanije - Julijske Benečije

sta v Trstu podpisala pogodbo, ki uvaža novo zračno zvezo. Podpisu sporazuma so prisostvovali številne tržaške osebnosti, član Izvršnega sveta hrvaške skupščine Ervin Nonveiller, predstavniki zagrebške gospodarske zbornice in člani vodstva letalske družbe «Pan-Adria» ter zagrebškega letališča. Obe pogodbeni stranki sta izrazili zadovoljstvo zaradi soupadanja podpisane listine z obiskom predsednika Tita v Italiji. Do prvih stikov za uvedbo nove letalske proge je prišlo proti koncu leta 1970, ob priložnosti srečanja, ki so priredili v Trstu, na temo letalskih zvez. Pogovori so se nadaljevali letos februarja, ko je Trst in Ronke obiskala zagrebška delegacija in nato 5. marca v Zagrebu. Zaključek teh stikov pa predstavlja sporazum, ki so ga zdaj podpisali v Trstu. Pri tem pa je treba pripomniti, da bo nova proga imela do 15. novembra poskusni značaj. Čeprav se ni prišlo do dokončne potrditve, je predvidevati, da te bodo zveze vsakodnevnice; v nasprotnem primeru bodo vsaki tretji dan. Za zvezo bo skrbela družba «Pan-Adria» z letali vrste Convair, ki jih je kupila v Svic. Po preiskusni dobi se bo proga Zagreb-Trst vključila v mednarodno mrežo letalskih prevozov.

Tito pri Papežu Pavlu VI.

Vsekakor je bil zaključek obiska jugoslovanskega predsednika Tita pri nas nekako kronan z njegovim uradnim obiskom pri papežu Pavlu VI. Prvič v zgodovini cerkve in države Vatikan se je s tem obiskom zgodilo, da je prišel k papežu na uradni obisk predsednik neke socialistične države, ki je hkrati tudi voditelj neke komunistične partije. In kaj je bil vzrok, da je torej jugoslovanski voditelj prestopil mejo med Rimom in Vatikanom, da bi tako prišel na uradni obisk k papežu, ki je voditelj neke komunistične partije.

Kot se sprva zdi nekam neverjetno, da bi se lahko dve, tako različni ideologiji, kot je komunistična in rimskokatoliška ideologija, sploh sestali in pogovarjali, ker sta si v osnovi nasprotni, pa je na drugi strani vendar res, da smo vsi ljudje in da vsi živimo v istem svetu in istem času. Ta svet in ta čas pa nas vse prizadevata približno enako, zlasti kar zadeva splošna načela človeškega obstoja. In prav tu je torej treba iskati tiste stične točke, ki so narekovele rimskemu papežu, da povabi k sebi v goste jugoslovanskega komunističnega predsednika, sicer znanega borca za mir in pomembnega činitelja v gibanju, ki mu pravimo mednarodno miroljubno sožitje in nevezanost.

Zato so v pogovorih med papežem in Titom prevladovala teme kot vprašanje mi-

ru na svetu, še posebej pa v Sredozemlju, odnosi med razvitim in nerazvitim svetom, ali preprosteje, odnosi med bogatimi in revnimi, pa tudi odnosi med cerkvijo in državo nasplošno, še posebej pa v Jugoslaviji.

In tako se je izkazalo, da imata tako sveta stolica kot Jugoslavija v marsikaterih

vprašanjih svetovnega miru ista, ali skoraj podobna stališča, isto velja tudi za razvoj nerazvitega sveta, v katerem so pretežno dežele, ki so se komaj osvobodile kolonialnega jarma, medtem ko sta v notranjih zadevah obe strani priznali objektivnost obstoja tako vernikov in rimskokatoliške cerkve

Jugoslovanski predsednik Josip Broz - Tito ob uradnem obisku pri papežu Pavlu VI. v Vatikanu. V njunih razgovorih so prevladovala predvsem vprašanja miru na svetu in o odnosih med cerkvijo in državo. Dobri obeti za nadaljni razvoj odnosov med Jugoslavijo in Vatikanom

Knjižničarji iz Vidma obiskali Koper

Pred kratkim je obiskala Koper delegacija bibliotekarjev iz Vidma, katero je vodila direktorica mestne knjižnice Vidma dr. Lelia Sereni. Goste, ki so vrnili obisk delegacije knjižničarjev slovenske obale, so sprejeli predstavniki koprskih študijske knjižnice, ki je tudi organizator srečanja ter predstavniki združenja knjižničarjev Slovenskega Primorja.

Člani videmske delegacije

so si ogledali prostore koprskih študijske knjižnice, nadalje sedež italijanskega kulturnega krožka in koprsko radijsko postajo.

Delegacija si je ogledala tudi svetovnoznane freske v hrastoveljski cerkvi ter sočrbski grad. Obisk videmskih bibliotekarjev sodi v program vedno tesnejših stikov med Italijo in Jugoslavijo.

IZ KANALSKE DOLINE

Deželni svetovalec Martinis obiskal Naborjet

Zakaj deželni organi niso uslišali prošnje, ki so jih vložili še lansko leto domačini za prejem podpore, do katere imajo pravico po zakonu št. 21

Ni dolgo od tega, da je obiskal Naborjet deželni svetovalec Martinis, da se je skupaj z županom in komunističnimi svetovalci razgovarjal o najnujnejših potrebah tega komunuma. Razvila se je živahna diskusija, kajti naborjetški svetovalci so se pritožili, da dežela ozoroma odobornost za turizem ni sprejel prošnje, ki jo je vložila lani 11 domačinov za podporo na podlagi zakona št. 21, do katere imajo pravico. Mnogo so tudi razpravljali o valorizaciji žveple ne vode v Lužnici (Bagni di Lusnizza). Tu so bile namreč še pod staro Avstrijo zelo znane toplice in so prinašale lepe dobičke, a so vse naprave med to zadnjo vojno podrli in danes nima nihče nobene koristi, čeprav izvira ta zdravilna voda prav blizu vasi. Treba je torej nekaj ukreniti, da postanejo Lužnice, danes skoraj nepomembna vas, zopet privlačne tako za turiste kot za bolnike, ki mislijo, da bi jim ta voda lahko pomagala.

Deželni svetovalec je v svojem govoru med drugim tudi spodbudil prisotne, naj vztrajajo pri iniciativah, kot so Zadruga živinorejcev Kanalske doline, ki gradi sedaj velik hlev s pomočjo ERSa (Ente regionale sviluppo agricoltura). Obljubil je tudi vso svojo pomoč pri reševanju še drugih problemov.

Ustanovitev konzorcija za turistični razvoj

Videnski prefekt dr. Celnerino je izdal dekret za ustanovitev konzorcija za turistični razvoj Kanalske doline. Ta nova ustanova bo skrbela za koordinirano ojačanje turizma na ozemlju Trbiža, Naborjeta, Ovčje vasi, Lužnice, Pramolla, Pontablja, Kluže in Nevejskega sedla. Vse to področje ima namreč velike turistične možnosti, ki so že dobro in-

dividualizirane in se bodo mogle uresničiti pod pogojem, če se bo dežela obvezala, da bo za to dala posebne podpore.

V Trbižu so na primer razne infrastrukture, a ni koordinacijskih del. V Ovčji vasi bi se prav tako moglo marsikaj napraviti, da bi prišel turizem na še višjo stopnjo, saj vodi od tu ži-

nica k svetišču na Višarje in so tukaj tudi prekrasna smučišča. In še koliko drugih vasi v Kanalski dolini bi se dalo spremeniti v privlačne turistične centre, saj je tukaj vse polno prirodnih lepot in atrakcij. Seveda bodo morali konzorciju pomagati tudi posamezniki — to se pravi domačini — s svojo dobro voljo in vztrajnostjo.

IZ TERSKE DOLINE

Uredili bodo turistični cesti na Bernadiji in Vizontu

Končno se kažejo dobre perspektive za razvoj turizma tudi v naših krajih Terske doline. Pred nedavnim sta se župan iz komunuma Brdo in oni iz Nem sestala s podpredsednikom deželnega odbora za turizem Enzom Morom, s prislednikom za kmetijstvo adv. Comelijem in pokrajinskim odbornikom Beorchia, da so skupaj razpravljali o turističnih cestah, ki so že pričete in jih zaradi pomanjkanja sredstev niso mogli dograditi.

Najprvo bodo dokončali cesto, ki vodi na Bernadijo in tako turistično valorizirali vasi, ki leže v tej okolici, urediti pa bo potrebno tudi cesto Vizont-Završ, saj so tu znane Završke jame, ki so atraktivne in že dolgo poznane po vsej bližnji in daljnji okolici. Predsednik deželne odbora je obljubil, da bo takoj interveniral pri pristojnih organih, da bodo čimprej dodelili zadostna sredstva za izvedbo potrebnih del.

Smrtna prometna nesreča

Zelo je presunila vso našo dolino prometna nesreča, ki je terjala življenje 70-letne Rozalije Buttolo iz Tera, ki se je pripetila na velikonočni ponedeljek v vasi A-

prato pri Centi. V ulici Mazzini jo je tam podrl nek avtomobil, ki je privozil iz Magnana. Še predno je prišel na kraj nesreče rešilni avto, je žena podlegla poškodbam. Avtomobil, ki je smrtno onesrečil ženo, je upravljal prodajalec Mario Di Vora iz Cente.

IZ KRNAHTSKE DOLINE

Sprejet načrt za gradnjo novega komunskega sedeža v Tipani

Pred kratkim se je sestal komunski svet v Tipani, da so obravnavali kar 29 točk dnevnega reda. Med najvažnejšimi je bila seveda točka za odobritev gradnje novega komunskega sedeža, ki bo stal 24 milijonov lir. Komunski sedež bodo zgradili blizu tipanske osnovne šole, na zemljišču katerega lastnik je Bernardina Berra.

Imenovali so tudi revizorje računov za leto 1970, zastopnike v šolskem patronatu in člane davčne komisije, ob zaključku pa so še razpravljali o nekaterih drugih vprašanih administrativnega značaja. Točko, ki zadeva javno razsvetljavo, za katero imajo na razpolago 18 milijonov lir, so preložili na prihodnje zasedanje.

Nova maša v Tipani

Po tolikih letih se je brala nova maša v naši farni cerkvi: Sergio Vazzaz je duhovnik. Rojen je bil v Tipani leta 1941 in je obiskoval gimnazijo v Torinu, kamor se je preselil z materjo Germano Del Degan, ki je postala vdova med to zadnjo svetovno vojno. Leta 1959. je stopil v družino «Don Bosco» in postal učitelj, nakar se je specializiral v pedagogiji in psihologiji in bil tri leta profesor v salezijanskih šolah. Leta 1967 je pričel s študijem teologije in jih tudi uspešno dokončal. Pred 14 dnevi je bil posvečen v mašnika v torinski baziliki. Prvo mašo je bral v Tipani, katere so se udeležili ne samo vaščani, ampak tudi verniki iz drugih vasi komunuma in bolj oddaljenih krajev.

IZ NADISKE DOLINE

Infrastrukture za čedadsko industrijsko področje

Vodstvo konzorcija za industrijski razvoj vzhodne Furlanije, ki se je sestalo koncem meseca marca, je sklenilo, da bo potrebno takoj zveti vse potrebne ukrepe, da bo to področje moglo sprejeti vse tovarne, ki bodo nastale v okolici Cedad.

Najprvo nameravajo zgraditi železnico, ki bo povezovala Cedad s tovarnami. Za začetna dela imajo sedaj na razpolago 22 milijonov in 107 tisoč lir in jih bodo dali na privatno licitacijo.

Drugo delo bo razširitev vodovodne mreže, kot je to bilo že predvideno v načrtu in bo stalo 76 milijonov lir. In končno bodo zgradili nekatere ceste na področju, kjer bodo tovarne (492 milijonov lir).

Konzorcij je zaprosil deželo tudi za podporo na podlagi zakona 24 iz leta 1965, ki nudi 80% kritja stroškov za izvedena dela, za ostalih 20% pa bodo vzeli posojilo.

SV. PETER

Slaba cesta v Dolenjem Brnasu

Ljudje iz Dolenjega Brnasa se pritožujejo zaradi izredno slabe ceste, ki vodi v njihovo vas. Pričinja se sezona, ko bodo semkaj zahajali tudi številni izletniki in ko bodo videli kakšna je cesta ob desnem bregu Nadiže, bodo prav gotovo prisegli, da ne bodo nikoli več obiskali teh krajev. In pomislimo, da se vsi trudimo za razvoj turizma v Nadiški dolini, ki je zares lepa in polna atrakcij.

Pri tem pritoževanju mislimo namreč na cesto od Mosta sv. Kvirina do Dolenjega Brnasa in bi morala zanj skrbeti provincialna administracija. Pred nekaj leti so to cesto asfaltirali, a potem, ko so nekateri privatniki zgradili privatne poti in ker je ni nihče oskrboval, so na cesti nastale velike jame in je postala skoraj nevozna in nevarna tudi za pešce.

Nekateri pravijo, da bi za ureditev ceste moral poskrbeti komun, a komun pravi, da je to dolžnost province. Tako dajejo krivdo eden drugemu, a kdor trpi je domačin in izletniki, ki jih vabimo, naj obiščejo naše kraje.

Nesrečen padec

Lucija Jussig, stara 85 let, doma iz Azle, je tako nesreč-

IZPOD KOLOVRATA

Deželna ustanova za kmetijstvo bi morala dati izdatnejšo pomoč

Na zadnjem zasedanju grmeškega komunskega sveta so razpravljali največ o nučnih delih, ki bi jih morala financirati ERSa (Ente regionale sviluppo agricoltura - Ustanova za razvoj kmetijstva), a jih ni vključila v svoj načrt. Zato so svetovalci sklenili, da bodo to ustanovo zaprosili, naj upošteva njihovo sedanje ekonomsko stanje, ki je izredno slabo in naj dodeli

no padla v domači hiši, da je dobila hudo rano na glavi in se bo morala zdraviti najmanj tri tedne.

SV. LENART

V Skrutovem bodo zgradili končno novo in bolj varno cesto

Provincialna administracija je odobrila končno načrt, ki predvideva gradnjo nove ceste v Skrutovem. Skozi vas vodi namreč sedaj izredna ozka ulica, da se res s težkočo srečata dva avtomobila in zato se tu dogajajo tudi pogostoma prometne nesreče.

Nečrt predvideva gradnjo nove ceste izven vasi in tako se bodo preprečile številne nevarnosti, ki ogrožajo ljudi v Skrutovem, kajti hiše so tam zares ena poleg druge. Ljudje so že takoj po tej zadnji vojni vložili prošnjo, da bi pristojne oblasti poskrbele za rešitev tega problema, a je ostalo vse do danes na mrtvi točki, samo obljube in obljube.

Promet, posebno avtomobilski, narašča iz dneva v dan in zato domačini upajo, da bodo odgovorni za to javno delo dali prednost tej nujnosti, ki se zavlačuje že toliko let.

Praznik drevja

V šenlenarškem komun

AHTEN

Ojačili bodo javno razsvetljavo

Komunski svet v Ahtnu, ki se je sestel za izredno zasedanje, je imenoval svoje zastopnike v upravnem svetu šolskega patronata in potrdil izvedensko mnenje za razlastitev nekaterih zemljišč za gradnjo napeljav vodovoda v Partistaju in v sasekkih Pikoli in Vila. Sklenili so tudi, da bodo vzeli posojilo 20 milijonov lir pri «Cassa di Risparmio» v Vidmu za napeljavo nove električne mreže. Razgovarjali so se tudi, da bodo razširili področje, ki je namenjeno za industrializacijo. Tudi v komun Ahten bodo namreč postavili več tovarn in je treba že sedaj dobro premisliti, kje bi bilo najbolj prikladno.

Nenadna smrt

Nenadoma je umrl 42-letni Rinaldo Poiana, stanujoč v zaseku Pojana. Našli so

so tudi letos kot v preteklosti priredili praznik drevja. Udeležili so se ga učenci in njihovi učitelji v prisotnosti lokalnih oblasti in zasidili ob tej priliki več drevesc ob športnem igrišču.

Poroke

Te dni so bile na občinskem sedežu objavljene sledeče poroke: Giorgio Eugenio Vogrig iz Sredenj, ki se bo poročil z Rozo Kristino Anzolin iz našega komunuma in učitelj Franco Chich z učiteljico Angelo Colombo iz Milana. Obema paroma naše najboljše šestitke.

PODBONESEC

Popravilo ceste v Roncu

Pred dnevi je furlanska ustanova za hribovsko gospodarstvo (Ente friulano di economia montana) dala v zakup dela za asfaltiranje ceste, ki vodi iz Podbonesca proti Roncu. Asfaltirali bodo namreč del ceste med zasekoma Kocijani in Klavara. To delo bo stalo 20 milijonov lir in jih bo vzela v breme dežela.

Poroča

Poročila se je naša vaščanka Valentina Miscoria s Cezarjem Kamuščekom iz Cedad. Prijatelji jima čestitajo in želijo dosti sreče v zakonskem življenju.

Naši dragi rajniki

Zadnje tedne smo za vedno izgubili več naših dragih; umrli so:

76-letna Luigia Campagnon vd. Faidutti, 60-letni Enzo Emilio Cirandi, 66-letni Elio Cos in 57-letni Ottavio Toffoletti, vsi doma iz Fojde;

42-letni Ottavio Poiana iz Ahtna;

67-letni Giovanni Jacuzzi iz Tavorjane;

70-letna Rozalija Buttolo iz Tera in 29-letna Ada Del Medico por. Bardus iz Brda, stanujoča v Vidmu;

77-letna Rais Filomena iz Prapotnega, stanujoča v Cedadu;

62-letna Albina Cagnolini poročena Cullino iz Gorjanov;

Albertina Cainer iz Rezi;

80-letna Pierina Vogrig vd. Buonasera iz Grmek, stanujoča v Sv. Lenartu;

78-letni Anton Duriava iz Sredenj;

46-letna Emilia Loszach vd. Zuanella iz Sovodenj.

Vsem svojim nepozabnih rajnih izrekamo naše iskreno sožalje.

IZ IDRIJSKE DOLINE

Sezonski prehodi preko meje

Pristojni organi so sestavili koledar za prehode skozi italijansko-jugoslovansko mejo v gornji Idrijski dolini in sicer za kmete, ki imajo tu ali okraj meje svojo posest. Prehodi Stopa, Ostruga in Rovana bodo odprti od 8. julija do 24. julija in od 11. do 23. oktobra; prehodi Košina, Podrek in Melina od 17. junija do 7. julija in od 23. septembra do 8. oktobra; prehod Fastanje pa od 17. junija do 7. julija.

Vsi ti prehodi bodo odprti meseca junija in julija od 6 do 19 ure, v septembru in oktobru pa od 7 do 18 ure.

Ureditev ceste v Kodermace

Končno bodo uredili cesto, ki vodi iz Kodermacev

in Kovačevce do razpotja proti Stari gori. Prav te dni je namreč vzelo v zakup to delo podjetje Filaferro iz Vidma, ki bo z deli pričelo takoj. Omenjeno delo bo stalo 21 milijonov lir.

Pogozdovanje goličav

Inšpektorat za gozdarstvo v Vidmu je v teh dneh sklenil, da bodo pogozdili okoli 100 hektarjev zemlje. Zasadili bodo več tisoč iglavcev in to v okolici Bodigoja. Tako bo Idrijska dolina postala še bolj privlačna za turiste, ker se bodo lahko, ko bodo iz smrečic zrasle smreke, tu zares lahko osvežili, zemljišče, kjer so danes goličave, pa bo dobilo svojo vrednost, ki bo v korist sedaj slabemu lokalnemu gošpodarskemu stanju.

Sprehod skozi slovensko književnost

VALENTIN VODNIK

In tako smo na našem sprehodu skozi slovensko književnost končno prišli do prvega in resničnega slovenskega pesnika, do Valentina Vodnika, čigar poezija je, po skoraj dve sto letih, še vedno prisotna v zavesti slovenskega človeka, znova ponatiskovana ter tudi brana. Valentin Vodnik se je rodil 1758 leta v Šiški, ki je bila nekoč vas pri Ljubljani, danes pa je skoraj v središču mesta. Najprej je hodil v ljubljansko osnovno šolo, nato se je v novomeškem frančiškanskem samostanu pripravljaj za vstop v srednjo šolo, ki jo je obiskoval v Ljubljani. Po končani šesti šoli pa se je usodno spremenila njegova življenjska pot: oče ga je prisilil, da je vstopil v bogoslovje, ki ga je študiral najprej v Ljubljani, potem pa najbrž na Sveti gori pri Gorici. Potem je župnikoval po raznih krajih Slovenije, dokler ni končno prišel po Zoisovem posredovanju za župnika v Ljubljano.

Leta 1798 je opravil službo za srednješolsko službo in bil imenovan za profesorja na ljubljanski gimnaziji. Deset let je v petem razredu učil vse predmete, razen verouka. Ko pa so leta 1808. preuredili gimnazijski študij, je postal strokovni učitelj za zgodovino in zemljepis v vseh razredih gimnazije.

Med Napoleonovo Ilirijo je doživel precejšen vzpon, saj je postal ravnatelj gimnazije in nadzornik obrtne in ljubljanskih osnovnih šol. Po končani francoski okupaciji in obnovitvi avstrijske oblasti ga je ukazal cesar kazensko upokojiti. Ves trud, da bi se opral in dobil stolico za zgodovino ali za slovenščino na liceju je bil zaman. Leta 1819 pa je nenadoma, zadet od kapi, umrl in je pokopan na ljubljanskem Navju, kraju, kjer so pokopani številni veliki in zaslužni Slovenci.

V prvi vrsti danes štejemo Valentina Vodnika za prvega slovenskega pesnika. Njegove pesmi, ki kažejo nedvomen pesniški talent, so se osvobodile dotedanje izključno nabožne vsebine in kažejo marsikod izrazit pesniški dar in navdih. Čeprav izražajo duha dobe, so vendar prve pesmi v slovenščini, ki prenesejo ostrejšo in moderne kriterije za poezijo. Zato je letnica 1806, ko

so izšle njegove pesmi v zbirki pod skromnim naslovom «Pesmi za pokušino», pomemben datum v slovenski književnosti. In tudi nič čudnega, če je že takratna kritika zbirko zelo dobro sprejela, zlasti pa je navdušila takratno izobraženo slovensko mladino in jo spodbudila k posnemanju, avtorju pa prinesla že sedaj sloves najboljšega slovenskega pesnika.

Vendar pa se Valentin Vodnik ni uspešno uveljavil

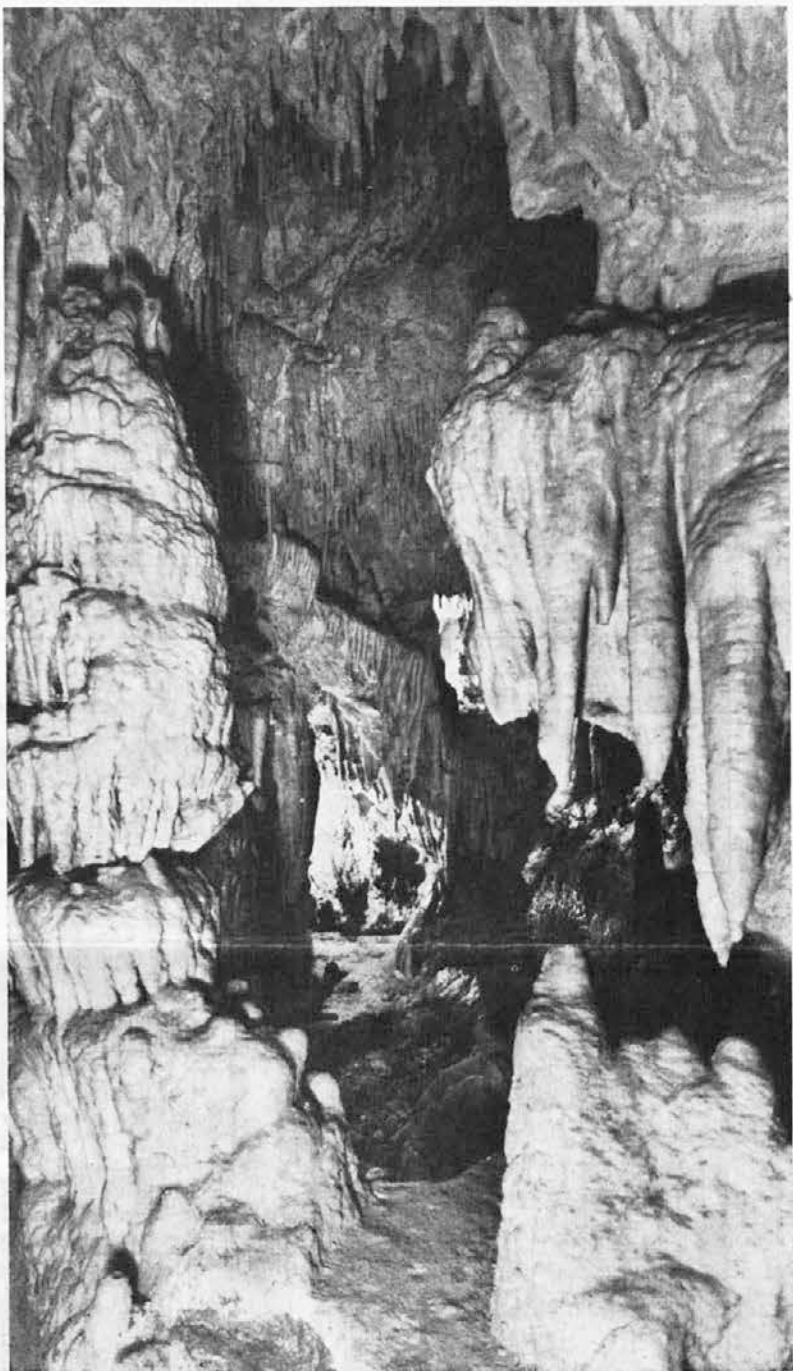
samo na pesniškem polju. Bil je tudi prvi slovenski novinar, saj je začel izdajati svoje «Lublanske novice», ki so tudi prvi moderni slovenski časopis. Kljub svoji skromnosti pa so Novice v marsikaterem pogledu zelo pomemben pojav. Predvsem so bila izvrstna šola za naš knjižni jezik, kajti prevajanje tujih predlog in pisanje izvirnih člankov s tako različnih področij je silila urednika k neprestanemu pomnoževanju besednega za-

klada, iskanju primerne izraza, pa tudi sloga. Novice so postale organ, po katerem je Vodnik reformiral slovensko prozo.

Valentin Vodnik se je veliko udeleževal tudi na jezikovnem področju, saj je veliko delal na besednjaku slovenskega jezika, napisal pa je tudi vrsto šolskih učbenikov, med katerimi je «Pismenost» za tiste čase odlična in izvirna slovenska slovnica.

Kako vsestranski je bil Valentin Vodnik, nam pričajo tudi prevodi nekaterih njegovih knjig, med njimi prevod odlične učne knjige kirurga in profesorja za porodništvo na ljubljanskem liceju Matouške «Babištvo ali porodničarski navuk za babice».

Kakorkoli že, Valentin Vodnik torej ni bil samo uspešen in priznan prvi slovenski pesnik, temveč je tudi oče in začetnik slovenskega časnikarstva, njegova sled pa se odločilno pozna tudi v razvoju slovenskega jezika, saj je s svojim konkretnim delom mnogo prispeval k napredku slovenščine, hkrati pa tudi nehoti pripravljal nastop prvega zaresnega velikan v slovenski književnosti pesnika Franceta Prešerna.

Završke jame, s svojimi čudovitimi stalagmiti in stalaktiti, ki so dostopne tako iz Krnahtske kot iz Terske doline, so na žalost še mnogim nepoznane, ker so premalo valorizirane. Turistični delavci se sicer trudijo na tem področju, a kaj pomaga, če manjka poglavito: dobre ceste. Pogrešajo pa tudi kakšno gostišče, ki bi moglo okrepčati večje skupine ljubiteljev podzemeljskih čudes teh jam. Narava je tu zares prekrasna in nudi razvedrilo tudi prehodnim izletnikom. Deželni organi, ki skrbijo za razvoj turizma, so že dostikrat obljubili, da se bodo resno zavzeli za to pereče vprašanje, a do danes so bile vse podpore tako malenkostne, da se skoraj nikjer nič ne pozna. In pomislimo, da so prav v naših jamah skriti tisti zakladi, ki bi mogli izpopolnjevati lokalno gospodarstvo

France Bevk

Kaplan Martin Čedermac

18

«Prečastiti je bil na obisku?» je vprašal poročnik, ko so vstopili in posedli. «Zopet kaka zarota?» Bil je uglajenega vedenja, a hladen; pod skorjo vljudnosti je prežala strogost.

«Ne, ne» se je Čedermac prisiljeno nasmehnil. «Samo kratek sprehod».

«Marsikaj nam je znanega», je rekel poročnik suho. «Mi več vemo, kot si vi mislite».

V poročnikovem glasu je bila senca preračunane strogosti. Ne da bi to pokazal, se je gospod Martin zavzel nad novim tonom. Drugo dejanje iste komedije, le da bo to pot bolj vroč, trdovratnejši. Dejstvo, da ga je v trenutku spregledal do dna, mu je vlivalo poguma.

«O meni veste lahko vse, ne bojim se», je rekel s trdnim glasom. «Ničeras ne skrivam ne pred Bogom ne pred ljudmi».

Poročnik se je trdo nasmehnil. Nato je vzel iz torbe neko listino, jo razgrnil pred kaplanom in se oziral po črnilu.

«Potem vas ne bomo več nadlegovali».

«Kakor zadnjič», je pomislil Čedermac, «razen da je

ton ostrejši». In kakor pred dnevi je vzel listino v roke, a je ni bral, ker je že poznal njeno vsebino. Komedijska se je spreminjala v spako. Izbrali so slab dan; misli, ki jih je razpredal vso pot, so ga bile razdražile, delale so ga nepristopnega in ga silile k odločnosti. Kri mu je pognalo v obraz; z vso silo se je zadrževal, da papirja ni raztrgal na drobne kosce in jih vrgel poročniku pod noge. Toda to bi bila odkrita napoved neizprosnega boja. Ni se smel prenatlagiti.

«Svoje mnenje sem vam že zadnjič povedal», in je porinil listino od sebe. «Danes nimam ničesar več dostaviti». Poročnik se je nervozno zganil in zardel v lica.

«Mi se ne moremo ozirati na vaše besede. To je upor, prečastiti, neposlušnost nasproti oblastem...».

«Dovolite», mu je Čedermac segel v besedo, «v cerkvenih zadevah...».

«Dovolite, prečastiti», se poročnik ni dal motiti; zvišal je glas, a oči so se mu jezno zasvetile. «Kot državljani ste dolžni pokorščino tudi politični oblasti. To si zapomnite, proti temu ni ugovora!».

«V zadevah, ki se tičejo samo cerkve, pravim jaz, sem dolžan ubogati samo nadškofa...».

«Da, v zgolj cerkvenih zadevah. Temu ne ugovarjam. Država se ne sme vtikati v verske nauke in se tudi ne vtika. Toda dokler širite v cerkvah protidržavno propagando, nima država le pravice, ampak tudi dolžnost, da se brani in temu enkrat za vselej naredi konec. In ne bo odnehala».

Besede so bile ostre, a niso vžgale. Čedermac jih je pričakoval; ni se jim začudil, niti ga niso razburile.

«Ne morem si očitati niti najmanjšega prestopka proti državi», je rekel mirno. «V cerkvi govorim o Bogu, o ver-

Najhuje je dezinformacija!

Kakor smo na eni strani lahko zmerom veseli vsega, kjerkoli o naši deželi, ne moremo biti na drugi strani zadovoljni, kadar pišejo o nas polovične resnice ali pa celo dezinformacije. Nekaj takšnega smo zasledili v Družinski priliki za leto 1971, ki jo je izdala in založila Zadruga katoliških duhovnikov v Ljubljani.

V tej priliki, ki je izšla v nakladi 70.000 izvodov, je na straneh 123/124 objavljen prispevek nekega Jožka Kraglja pod naslovom «Beneška Slovenija včeraj in danes». V tem sestavku, ki kaže avtorjevo precejšnjo nepoznavanje naše problematike, najdemo, na primer, naslednje stavke:

«Po zadnji vojni jim je (beneškim Slovencem, op. pis.) republika asfaltirala ceste, da se je mladina lažje izselila na delo v Francijo, Švico in Nemčijo». O sancta simplicitas, da ne rečemo še kaj hujšega. S tako zares neumno ugotovitvijo naš avtor v enem samem stavku odpravi in razreši vso, tako zapleteno in bolečo problematiko naše ekonomske emigracije!

O našm listu pa isti avtor piše:

«V Čedadu izhaja že več let list "Matajur", ki je pisan v knjižni slovenščini in ga preprosto ljudstvo ne razu-

me. «Prvič naš list ne izhaja v Čedadu, temveč v Vidmu, samo avtorju bi ga bilo treba natančneje brati, drugič ne izhaja že več let, temveč smo že v enainvajsetem letu izhajanja, in tretjič, odkod avtorjeva samovoljna in z ničemer utemeljena trditev, da naši rojaki ne razumejo knjižne slovenščine. Ali ni končno to podcenjevanje naših, beneškoslovenskih ljudi, ki jim je prav Matajur ena izmed redkih šol slovenskega jezika, ko še do danes nimajo možnosti obiskovati šol v svojem materinem, slovenskem jeziku?»

Bolje bi bilo, če bi takšni članki o nas sploh ne izšli, kajti staro pravilo časnikarske etike pravi, da je najhujši greh v časniku dezinformacija. In takšnih dezinformacij pa v prispevku Jožka Kraglja kar mrgoli. Sapienti sat!

OSNOVNA ŠOLA
CERKNO
SPOMENIK NOB

1944 27.1. 1972

BIVŠI PARTIZANI, AKTIVISTI, VSI DEMOKRATIČNI SLOVENCIS IN ITALIJANI!

Prispevajte v sklad za izgradnjo šole-spomenika NOB v Cerknem!

Prispevki se nabirajo v Vidmu:

V uredništvu Matajura, Via San Daniele 88-1; pri ANPI, Via Del Pozzo 36, in na sedežu Prosvetnega društva «Ivan Trnko» v Čedadu, Via Monastero 20.

V Gorici se nabirajo prispevki na sedežu SPZ, ul. Ascoli 1 in na sedežih vseh prosvetnih društev na Goriškem.

skih resnicah, ne o politiki. Vaše besede so grdo obrekovanje, ako nimate dokazov».

«Dokaze imamo, prečastiti. Dokaze imamo».

«Proti meni? Proti meni ne!».

«Proti vam ali proti drugim — to za zdaj nima pomena. Poudarjam le, da so se oblasti za trdno odločile izvesti svojo namero in ne bodo odnehale», se je poročniku zmeraj bolj dvigal glas. «To vam smem zaupati. Zato je vsako prekanje jalovo. Ako se ne vdete danes, se boste morali vdati jutri. Ste razumeli?».

Da, Čedermac je razumel, le predobro je razumel. Čutil je, kako je v napadu bridkosti, v globoki zavesti nemoči pobeled, obhajala ga je slabost, da se je oslonil na mizo. Razumel je, da bi se nikoli ne mogli sporazumeti. Ogenj in voda! Drugačni pogledi na življenje, drugačna morala, vsi pojmi sprevrženi — ni pomoči. Zadel ga je ostrost besed, ki je ni pričakoval. Da, saj je razumel, tudi on je bil nekoč vojak. Poročnik je dobil povelje, ki bi ga moral izvršiti, a kaplan se mu upira; vrglo ga je iz ravnotežja, da je zadnje besede skoraj kričal. Čedermac je presenetilo in užalilo, mu za trenutek pobralo glas in besedo. Zdal ni bilo časa za občutke. Poznal je čut teh ljudi; vedel je, kako je treba z njimi ravnati. Vljudnost je odgovarjal z vljudnostjo, a njihova trdota je zadel ob še hujšo trdoto. Ni smel pokazati strahu. Preudarno, hladno; ne sme se dati zavesti od svojih občutkov.

«Gospod poročnik», je vstal in položil pest na mizo. «Ali ste me prišli aretirati? Prav. Vklenite me in rade volje pojdem z vami. Če ste se prišli z menoj razgovarjat, tudi prav; razgovoriva se mirno. Toda ne dovolim, da bi vpili nad menoj; tu je moja hiša. Vojak sem bil in verjemite, da poznam predpise prav tako dobro kot vi...».

za naše mlade bralce

Mošnjiček

VOLK IN ČLOVEK

Nekoč sta živel na mož in že-skupil od žene, ko prideš na, ki sta imela par volov. Sosedovi pa so imeli voz. Vsako nedeljo je ena družina vzela vole in voz in se peljala na obisk. Naslednjo nedeljo pa je bila na vrsti druga družina. Tako so imeli korist eni in drugi. Nekega dne pa reče žena možu: «Prodaj vole! Kupila si bova konja in voz in se bova sama vozila, kamor bova hotela. Kajti sicer so sosedovi vedno na boljšem: njim ni treba hraniti njihovega voza, najina vola pa ne moreta biti lačna.»

Mož je napojil vola in ju odgnal na semenj. Žene ju po cesti, nenadoma ga dohiti človek s konjem.

«Zdravo!».

«Zdravo!».

«Kam ženeš tale vola?».

«Na semenj.»

«Daj mi ju, pa ti dam konja!».

«Velja!».

Zamenjal je vola za konja in gre dalje. Pa sreča človeka, ki pelje kravo.

«Zdravo!».

«Zdravo!».

«Kam pelješ konja?».

«Gnal sem vola na semenj, pa sem ju zamenjal za konja.»

«Daj mi konja, pa ti dam kravo!».

«Velja!».

Pa sta zamenjala. Pelje takole kravo, njemu naproti pa pride človek, ki žene svinjo.

«Zdravo!».

«Zdravo!».

«Kam ženeš kravo?».

«Gnal sem dva vola na semenj, pa sem ju zamenjal za konja. Potlej sem zamenjal konja za kravo.»

«Daj mi kravo, pa ti dam svinjo.»

«Velja!».

«Žene kmet svinjo. Naenkrat mu pride naproti neki človek, a za njim teče ovca. Pozdravila sta se.

«Daj mi svinjo, jaz pa ti dam ovco!».

«Velja!».

Žene tisto ovco pa sreča človeka, ki nese gosko.

Ustavita se in se začneta pogovarjati.

«Daj mi ovco, pa dobiš gosko!».

«Velja!».

In gre dalje. Sreča človeka, ki nese petelina. Začneta pogovor:

«Daj mi gosko, jaz pa ti dam petelina!».

«Velja!».

«Ne bo sile! Rekla bo: hvala bogu, da je vsaj živ in zdrav!».

Pa so stavili: če bo žena res rekla tako, kakor je napovedal, mu bodo dali dvanaest voz z biči vred. In so pri priči poslali enega vozniaka k tisti ženski.

Voznik pride v hišo:

«Zdravo!».

«Zdravo!».

«Si kaj zvedela za svojega starega?».

«Ne, ničesar nisem zvedela.»

«Zamenjal je vola za konja.»

«Prav je storil! Voz ni drag, si ga bova že kupila.»

«Ampak tudi konja je zamenjal za kravo.»

«Se bolje, bova vsaj imela mleko.»

«Ampak kravo je zamenjal za svinjo.»

«Tudi ni slabo: imela bova prašičke!».

«Ampak svinjo je zamenjal za ovco.»

«Tudi to ni napak, imela bova janjčke in volno, bom vsaj imela kaj presti.»

«Ampak ovco je zamenjal za gosko.»

«To tudi ni slabo: imela bova puh in perje.»

«Ampak gosko je zamenjal za petelina.»

«To pa je res lepo: petelin bo zjutraj zapel in naju zbudil, da bova kar precej začela delati.»

«Petelina pa je zamenjal za mošnjiček.»

«Imenitno! Če bo kdo kaj zaslužil — moj stari, jaz ali otroci — bomo lahko ves denar spravljali v mošnjiček!».

«Ampak z mošnjičkom je plačal prevoz.»

«No, kaj hočemo — hvala bogu, da je vsaj živ in zdrav.»

In tako so vozniki dali kmetu dvanaest voz in pa še biče povrh.

Lisica je pripovedovala volku, kakšno moč ima človek. Nobena žival se mu ne more ustavljati in edino z zvijačo se lahko pred njim branijo.

Tedaj je rekel volk: «O, da bi samo videl človeka, takoj bi se ga lotil.»

— Tu ti lahko pomagam, — je rekla lisica, — le pridi jutri zgodaj k meni in jaz ti ga pokažem.

Drugo jutro je volk pravočasno prišel in lisica ga je vodila na pot, po kateri je vsak dan šel lovec. — Najprej je prišel po poti star, odslužen vojak. «Ali je to človek?» je vprašal volk. — Ne, — je odgovorila lisica, — ta je že bil človek.

Nato je prišel deček, ki je šel v šolo. «Ali je to človek?»

— Ne; ta šele bo človek. —

Končno je prišel lovec s puško na rami in z lovskim nožem ob strani. Tedaj je rekla lisica volku: — Vidiš, tam prihaja človek. Tega se loti. Jaz moram nazaj v svoj brlog.

Tedaj je šel volk nad človeka. Ko ga je lovec zagledal, je rekel: «Škoda, da nisem vzel nobene krogle s seboj.» Pomeril je in sprožil svinčenih zrn volku v glavo. Volk je bolešno spačil obraz, toda poguma ni izgubil. Nameril je korak na lovca. Tedaj je lovec ponovno sprožil. Volk je bolečino zatajil in lovca zgrabil. Ta pa je potegnil svetel lovski nož in zadal volku v levo in desno stran par bodljajev, da

je ves krvaveč in strašno rjoveč prišel bežati. Zatekel se je k lisici v brlog.

— No, brat volk, — je rekla lisica, — kako si opravil s človekom? —

«Oh», je odgovoril volk, «nisem si predstavljal, da ima človek tako moč. Najprej je vzel z ramena nekakšno palico in je vanjo pihnil. Tedaj mi je nekaj priletelo v obraz in v glavo ter me je hudo zaskelilo. Nato je pihnil še enkrat v palico in mislil sem, da se mi bliska pred nosom in da pada toča po meni. Ko sem mu prišel že čisto blizu, je privlekel nekaj svetlega in me tako obdelal, da bi bil kmalu mrtev obležal.»

— Vidiš — mu je rekla lisica, — kakšen bahač si —

Goske

Zgodaj zjutraj je zahrnel motor velikega avtobusa pred domačo šolo. Otroci so bili že zbrani, kajti odpeljali se bodo na izlet v okolico. Vodja izleta je bil učitelj. Že so v veselem klepetu posedli v avtobus, ki je še enkrat glasno zahrnel in potem zdrsel po gladki cesti naprej. Učitelj je otrokom skozi okna kazal bližnje vasi. Naenkrat pa je avtobus obstal. Pred avtobusom je na cesti stal velik tovornjak — pred tovornjakom pa velik trop gosi. Šofer je nekajkrat nestrno zatrobil... pritisnil je na plin... Goske so zagnale zaglušen krik in počasi odgale s ceste ter se razpršile po obcestni travi. Otroci v avtobusu so se na ves glas smejali, ko so gledali to nenavadno družbo, kajti vse goske in med njimi njihov vodja, velik gosak — so bile popolnoma gole. Le tu in tam je iz tropa štrlelo osamljeno belo gosje pero ali pa se je videlo izpuljeno pero tudi na cesti.

«Kaj v tej vasi goske nima-

jo perja! Ali se izvalijo iz jajc že tako velike?» je ves začuden vprašal mali Tomo.

Še enkrat se je po avtobusu razlegel smeh.

«Veš, Tomo», je potem rekel dobrodušni šofer, «te goske so se izvalile že lani, zdaj pa so opuljene. Ljudje so jim opulili perje, da bodo potem z gosjim perjem napolnili blazine.»

«Ali je goske zelo bolelo, ko so jim pulili perje?» je spet čisto tiho vprašal Tomo. Vprašanje je izzvenelo bolj kot tiho usmiljenje in ker je ostalo brez odgovora, Tomo ni nič več naprej spraševal. Od vsega, kar je ta dan na izletu videl: vasi, polja, gore, kamione, od vsega tega mu nič ni ostalo tako živo v spominu kot prav tiste uboge oskubljenе goske.

«Saj jih vendar mora boleliti», je neprenehoma mislil in je v mislih celo začel pisati domačo nalogo o goskah z naslovom «Goske boli, če jim pulimo perje».

«Kaj v tej vasi goske nima-

Petelin in kokoš

«Kakšen je ta pav!» je dejala kokoš petelinu, «sama slavohlepnost ga je; glejte ga, kako se šopiri po belopeskem dvorišču.»

«Ej, botrca,» jo je ravnal petelin, «nisi tudi nič boljša. Kdo se bolj hvalisa kot ti, kadar zneseš gospodinjo kako drobno jajce? In še mene prosiš, da bi ti pomagal razširjati tvojo slavo.»

«Taka hinavka pa vendarle nisem kakor naša muca. Kako se pobožno dela, kadar jo vidi gospodinja, kadar je pa ni, pa krade klobase.»

«Ej, botrca, nisi tudi nič boljša. Kadar vodó piješ, vedno pogleduješ proti nebu, češ kako da se zahvaljuješ Bogu, pa to vse, da te druge kokoši vidijo in občudujejo...»

Jezna je šla kokoš izpred petelina, ki ji je resnico povedal v obraz. —

Kaj pojejo ptički

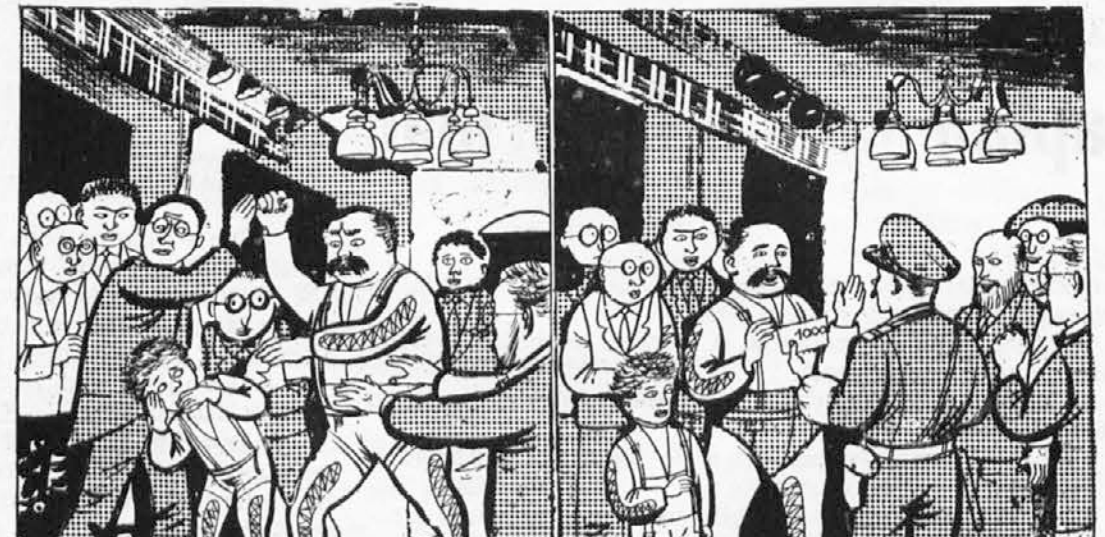
KAJ POJEJO PTICKI, KAJ POJEJO PTICKI? «DA DNEVI SO SVETLI, ZELENI SO GRICKI; DA ZEMLJICO NASO JE SONCE OGRELO, NA NEDRA JI BELE MARJETKE PRIPELO. DA KMETJE ZDAJ ORJEJO NJIVO ZA NJIVO IN SEJEJO VANJE Z ROKO DAREŽLJIVO; DA ZRASLO BO ŽITO IN BOMO BOGATI, KO KRUH NAM DELILA JESENI BO MATI.»

VLADO FIRM. STRIČEK IN MATIČEK na Mount Everestu

97. Matiček je naglo rezal ovinke in prečkal ulice. Pešci so se komaj utegnili umakniti na pločnike. Celo mačkam in psom nestrpni vozač ni prizanesel. Vse je bežalo pred avtomobilom. Prometnik na križišču je zapisal njegovo številko. Ker Matiček ni dovolj poznal prometnih predpisov, so bili vsi njegovi signali napačni in presenečeni prometni miličniki niso vedeli kaj početi z njimi. Nastala je prava pravcata prometna zmeda. Končno je pogumni avtomobilist privozil do palače geografskega instituta.

98. Poslopje je bilo okrašeno. Ko je Matiček izstopil, mu je predsednik društva čestital in mu kot zaslužnemu članu znanstvene odprave podaril lepo kolo. Matiček je bil neznansko presenečen in se je jecljivo zahvaljeval za tolikšno pozornost. Postal mu je celo žal, ker jo je stricu tako zagodel. Ko so ga prisotni vprašali, kje je njegov stric, je bil deček v hudi zadregi. Skesano je povedal, kaj je napravil. Njegovo dejanje jim ni prav nič ugajalo. Kolo je kljub temu smel obdržati. Odvedli so ga v sejno dvorano, kjer je na dolgo in široko pripovedoval o potovanju, o Mount Everestu in o vrnitvi domov.

99. Ko je Matiček zaključil svoje poročilo, so se hrupno odprla vrata dvorane. Vstopila sta stric Miha in časninar. Stric je bil jezen in je hotel Matičku naviti ušesa. Toda prisotni geografi so ga kmalu pomirili. In ko mu je predsednik geografskega društva nato sporočil, da je sivi avto njegova last in da mu ga poklanja društvo, je izginila iz stričevega srca še zadnja sled užaljenosti. Matiček je bil zopet njegov ljubi nečak in pomočnik, s katerim sta premagala že mnogo težav in bosta prav gotovo tudi vse tiste, ki ju čakajo pri nadaljnjih odpravah.

100. Strica Miha pa so čakala še druga presenečenja. Izročili so mu diplomo častnega doktorja. Toda prav tedaj, ko se je stric v krogu znanstvenikov čutil najbolj počaščenega, je vstopil prometni miličnik. Izročil mu je uradno pozivnico. Stric Miha bi moral plačati kazen za Matičkove prometne prekrške. Kot možu, zaslužnemu za znanost, so mu odmerili nekoliko nižjo kazen. Stric je velikodušno odprl denarnico in odšel stotake. Ni si mogel seveda kaj, da ne bi s prstom požugal porednemu, a vendarle dragemu in za znanstvene odprave tako pripravnemu nečaku.